

Správa o výsledku kontroly hospodárenia a ochrany aktív v oblasti informačno-komunikačných technológií

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011 a v súlade so stratégiou NKÚ SR.

Účelom kontrolnej akcie bolo preverenie hospodárenia a ochrany aktív organizácie v oblasti informačno-komunikačných technológií (ďalej len „IKT“) a preverenie súladu nakladania s majetkom v oblasti IKT so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Predmetom kontrolnej akcie bolo:

1. Pôsobnosť a opis kontrolovaného subjektu
2. Správa majetku štátu, hospodárenie a nakladanie s majetkom štátu v oblasti IKT
3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s finančnými prostriedkami v oblasti IKT
4. Investície do ľudských zdrojov v oblasti IKT
5. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť informačných systémov verejnej správy
6. Prevádzka informačných systémov verejnej správy
7. Bezpečnosť informačných systémov verejnej správy

Kontrola bola vykonaná v Protimonopolnom úrade Slovenskej republiky, Drieňová 24, Bratislava, za obdobie rokov 2010 a 2011.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Pôsobnosť a opis kontrolovaného subjektu

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „PMÚ SR“) je ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre podporu a ochranu hospodárskej súťaže. PMÚ SR je rozpočtovou organizáciou so sídlom v Bratislave, ktorý je svojimi príjmami a výdavkami zapojený na štátny rozpočet.

Hlavným poslaním PMÚ SR je chrániť a podporovať hospodársku súťaž, vytvárať podmienky pre jej ďalší rozvoj, ako aj zamedzovať vzniku a udržiavaniu monopolného alebo dominantného postavenia podnikateľských subjektov, pokiaľ znemožňuje, alebo obmedzuje hospodársku súťaž. Pôsobnosť PMÚ SR je vymedzená zákonom o ochrane hospodárskej súťaže.

2. Správa majetku štátu, hospodárenie a nakladanie s majetkom štátu v oblasti IKT

Kontrolou bolo overené, že PMÚ SR sa pri nakladaní s majetkom riadil zákonom o správe majetku štátu. Kontrolovaný subjekt mal v čase výkonu kontroly NKÚ SR v platnosti smernicu upravujúcu rozsah a spôsob vedenia účtovníctva, ktorá upravovala postup PMÚ SR pri nákupe dlhodobého majetku.

2.1 Evidencia, prírastky a úbytky dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, stav využívania dlhodobého hmotného majetku (ďalej len „DHM“) a dlhodobého nehmotného majetku (ďalej len „DNM“) a prevody vlastníctva majetku štátu

Kontrolou bola preverená evidencia majetku v oblasti IKT. PMÚ SR v účtovnej triede 0 – Dlhodobý majetok viedol v kontrolovanom období roku 2010 DHN a DHM. V rámci DHN viedol PMÚ SR softvér na účte 013 a oceniteľné práva na účte 014. Ako DHM viedol PMÚ SR samostatné hnuiteľné veci a súbory hnuiteľných vecí na účte 022 a dopravné prostriedky na účte 023. Krátkodobý majetok bol vedený v operatívnej evidencii a na podsúvahových účtoch.

Ďalej bolo kontrolou overené obstaranie, zaradenie a vyradenie majetku. Na základe návrhov likvidačnej komisie vydala predsedníčka PMÚ SR rozhodnutia o neupotrebitelnosti hnuiteľného majetku štátu v správe PMÚ SR. Neupotrebitelný majetok bol odovzdaný do komunálneho odpadu alebo zlikvidovaný organizáciou, ktorá mala na to oprávnenie.

2.2 Inventarizácia majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov, vysporiadanie inventarizačných rozdielov

Kontrolou inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov za rok 2010, ktorá bola vykonaná na základe príkazu predsedníčky PMÚ SR neboli zistené inventarizačné rozdiely ani nedostatky.

3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s finančnými prostriedkami v oblasti IKT

3.1 Správnosť financovania a dodržiavanie hospodárnosti pri vynakladaní finančných prostriedkov na obstaranie a využívanie DHM a DNM

Kontrolou bolo overené, že PMÚ SR mal vypracovanú smernicu o postupe pri vykonávaní predbežnej finančnej kontroly. Predbežnou finančnou kontrolou PMÚ SR overoval príjmy alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne, právne úkony alebo iné úkony majetkovej povahy.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že PMÚ SR prijal od dodávateľa faktúru, ktorej predmetom bola licencia na jeden rok a poplatok za službu v trvaní troch rokov. PMÚ SR zaradil uvedené položky faktúry do užívania a účtoval o nich ako o softvéri. Účtovanie licencie, s dobou využívania jeden rok, k produktu MS System Center Configuration Manager (systém na riadenie konfigurácií), ako dlhodobého majetku s dobou použitia nad jeden rok nebolo v súlade so zákonom o účtovníctve, opatrením Ministerstva financií SR z 08.08.2007, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky (ďalej len „opatrenie MF“) a zároveň s internou smernicou PMÚ SR. Tým, že PMÚ SR nezaúčtoval poplatok za produkt Software Assurance, ktorý zaisťuje prístup k ponuke doplnkových služieb a k efektívnemu využívaniu softvéru na tri roky, ako externú službu, nekonal v súlade s opatrením MF. PMÚ SR zároveň nákladovo nerozdelil sumu za Software Assurance na tri roky, čím nepostupoval v súlade so zákonom o účtovníctve.

Nesprávne zaúčtovanie uvedených produktov malo vplyv na účtovnú závierku roku 2010 a táto neposkytovala verný a pravdivý obraz, a tým PMÚ SR nepostupoval v súlade so zákonom o účtovníctve.

Kontrolou likvidačného listu k predmetnej faktúre bolo zistené, že uvedené produkty boli financované z kapitálových výdavkov z podpoložky ekonomickej klasifikácie 711003 – Softvér. Uvedené zatriedenie nebolo v súlade s opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky z 08. 12. 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, z dôvodu že produkty nespĺňajú kritériá obstarania dlhodobého nehmotného majetku z kapitálových výdavkov.

4. Investície do ľudských zdrojov v oblasti IKT

Vykonanou kontrolou bolo preukázané, že v kontrolovanom období boli realizované bezplatné školenia pre aplikačno-programové vybavenie: finančná evidencia, účtovné výkazníctvo, prostriedkovo-predmetová evidencia, ktoré poskytol dodávateľ aplikačno-programového vybavenia pre novoprijatých zamestnancov PMÚ SR.

Pre aplikačno-programové vybavenie Mzdy, Personalistika, Vzdelávanie a Konverzný modul štátnej pokladnice prebiehali školenia v rozsahu jeden deň pre implementovanú aktualizáciu príslušného modulu. Poplatok za školenie bol určovaný podľa platného cenníka dodávateľa.

5. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť informačných systémov verejnej správy

Cieľom kontroly bolo v súlade so zákonom o NKÚ SR preverenie dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pre oblasť informačných systémov verejnej správy.

Kontrolou bolo zistené, že PMÚ SR spracúval osobné údaje v implementovanom aplikačno-programovom vybavení. Preverení súladu s vybranými ustanoveniami zákona o ochrane osobných údajov nebolo zistené porušenie uvedeného zákona. V súlade so zákonom o ochrane osobných údajov PMÚ SR prijal adekvátne technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania osobných údajov vo forme bezpečnostného projektu obsahujúceho dokumenty: Bezpečnostný zámer, Analýza bezpečnosti informačného systému a Bezpečnostná smernica. Preverení uvedených dokumentov bolo zistené, že dokument Bezpečnostná smernica informačného systému PMÚ SR (ďalej len „IS PMÚ SR“) nezodpovedal platnému stavu v určení zodpovednej osoby poverenej výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov.

V súvislosti s vplyvom na hospodárenie s finančnými prostriedkami štátu bol preverený súlad s vybranými ustanoveniami zákona o informačných systémov verejnej správy (ďalej len „ISVS“). Kontrolou bol zistený nesúlad s týmto zákonom, nakoľko IS PMÚ SR nevyhovoval štandardom upraveným vo výnose o štandardoch pre ISVS a to v oblastiach štandardov pre riadenie informačnej bezpečnosti, štandardov pre manažment rizík pre oblasť informačnej bezpečnosti, štandardov pre kontrolný mechanizmus riadenia informačnej bezpečnosti, štandardov pre fyzickú bezpečnosť

a bezpečnosť prostredia, štandardov pre zálohovanie, štandardov pre aktualizáciu informačno-komunikačných technológií a štandardom pre účasť tretej strany.

Týmto nebolo dodržané ustanovenie zákona o ISVS, nakoľko PMÚ SR je podľa tohto zákona osobou povinnou, ktorá je povinná zabezpečiť, aby bol ISVS v súlade so štandardami.

6. Prevádzka informačných systémov verejnej správy

Vykonanou kontrolou riadenia a správy IKT bolo zistené nedostatočné formalizovanie postupov zálohovania a obnovy IS PMÚ SR pre prípad nepredvídateľných okolností. Ďalej bolo zistené, že kontrolovaný subjekt nevykonával pravidelnú aktualizáciu interných smerníc v súlade s platnými novelami všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ISVS. Kontrolou oblastí zálohovania, zabezpečenia proti strate a poškodeniu údajov, programov a plánovania pre prípad nepredvídaných okolností bol zistený nedostatočný súlad s viacerými ustanoveniami minimálneho technického zabezpečenia štandardov pre ISVS upravujúcimi zálohovanie a fyzické ukladanie záloh.

Nedostatočne upravený proces zálohovania mohol viesť k strate alebo poškodeniu údajov, prípadne k znefunkčneniu prevádzky informačného systému (ďalej len „IS“) nad prípustný časový limit. Nedostatočná aktualizácia vnútroorganizačných predpisov v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi by mohla mať nepriaznivý vplyv na hospodárenie a ochranu aktív organizácie.

Kontrolou využívania služieb tretích strán bolo zistené, že zmluva o nasadení virtualizačného systému upravovala asistenciu a technickú podporu formou, ktorá bola v rozpore s ustanovením vnútroorganizačnej smernice kontrolovaného subjektu pre oblasť IS. Taktiež bolo zistené, že zmluva o používaní aplikačného programu a zmluva o zadovážení, nainštalovaní a sprevádzkovaní automatizovaného systému registratúry neobsahovali ustanovenia o odovzdaní predmetu zmluvy na inštalačných dátových nosičoch prípadne iným spôsobom, ktorých záloha bola nevyhnutná na účely obnovy systému pre prípad nepredvídateľných okolností.

7. Bezpečnosť informačných systémov verejnej správy

V súvislosti s ochranou majetku štátu bola preverená oblasť ochrany a zabezpečenia aktív IKT PMÚ SR. Kontrolou zistené nedostatky boli vzhľadom na ich povahu oznámené výhradne zodpovedným osobám PMÚ SR.

Nedostatočná ochrana aktív organizácie a ich zabezpečenie by mohla mať za následok ich významné ohrozenie, či už vo forme zničenia prípadne odcudzenia hardvéru alebo údajov z IS, čo by mohlo mať negatívny vplyv na finančné prostriedky organizácie.

8. Zhrnutie

Vykonanou kontrolou hospodárenia a ochrany aktív v oblasti IKT bol zistený nesúlad s legislatívnou úpravou SR v oblasti účtovníctva a v oblasti ISVS.

Kontrolou správnosti účtovania výdavkov v súvislosti s IKT bolo zistené porušenie zákona o účtovníctve v oblasti účtovania poskytnutých služieb a v oblasti účtovania nákladov do obdobia, s ktorým vecne a časovo nesúviseli.

Ďalej bolo kontrolou zistené, že platné vnútroorganizačné riadiace akty prijaté PMÚ SR neboli aktualizované, a tým v niektorých prípadoch nenadväzovali na platné zákonné normy SR na ktoré sa odvolávali.

Kontrola v oblasti zabezpečenia nepretržitej prevádzky a obnovy IS PMÚ SR preukázala nedostatočnú formalizáciu vnútroorganizačných predpisov upravujúcich túto oblasť ako i oblasť prevádzky IS PMÚ SR.

NKÚ SR navrhol odporúčania na riešenie zistených nedostatkov, ktoré oznámil zodpovedným osobám PMÚ SR.